.....

Politica autorităților țariste de rusificare a învățământului și realitățile „nefavorabile” din Basarabia

Gheorghe NEGRU,
Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova

În comunicare este analizat procesul de transformare radicală a sistemului de învățământ din Basarabia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ca urmare a înăspririi politicii naționale a Imperiului Rus și intensificării rusificării națio-

nal-culturale a popoarelor nonruse, încercărilor autorităților țariste de a moderniza și omogeniza Imperiul Rus multinațional, conform modelului statelor naționale europene. Sunt evidențiate două etape ale politicii de rusificare a învățământului din Basarabia. În prima etapă – anii 1866-1872 – are loc subminarea școlilor primare parohiale românești și mixte (româno-ruse), interzicerea predării limbii române la gimnaziul regional, seminarul teologic, școlile județene, dar și crearea unui sistem de învățământ primar și secundar în totalitate rusesc. În a doua etapă – anii 1873-1900 – se încearcă o transformare radicală a realitățile lingvistice și culturale din satele basarabene, determinând creșterea exponențială a numărului de școli rusești în localitățile rurale, pentru însușirea în masă a limbii ruse de către țăranii români din Basarabia, impunerea limbii ruse nu doar în instituțiile de stat, ci și în intimitatea familiilor. Discuțiile în acest sens din cadrul Comitetului de Miniștri al Imperiului Rus au scos în evidență următoarea dilemă: fie aplicarea forței pentru impulsionarea politicii de rusificare, fie continuarea ei graduală. Înțelegând impasul în care ar fi nimerit Imperiul Rus, autoritățile au decis, în final, să-și atingă obiectivele politicii de rusificare a românilor din Basarabia nu prin utilizarea metodelor represive, ci „treptat și fără violență".